

Friss Újság

Független közgazdasági, irodalmi és társadalmi lap

Descartes,

a nagy francia matematikus mondta: »Cogito ergo sum« — gondolkodom, tehát vagyok. Szálólógévé lett ez a latin mondás. Az Isten nyugosztalja ennek kitalálóját, a mai világban ez a mondás azonban már nem időszerű. Manapság az ember így mondhatná: »Gondolkozom — bár ne lennék« Valami hiba van az emberi gondolkodásban. A legtöbb jel arra mutat, hogy az emberek nem is nagyon gondolkodnak. Vagy ha már gondolkodnak is, — akkor rosszul. Ámbár az így is relativ. Vagyis gondolkodásuk saját részünkre előnyöket jelenthet, ugyanakkor — a mások részére káros lehet. A világért sem akarunk filozófiai értekezletet tartani, csak azt kívánjuk boncolgatni, hogy gondolkodnak-e egyáltalán az emberek?... Szabad-e a mai világban gondolkogni? Mi nem hiszünk abban, hogy az emberek gondolkodnának. Helyesebben: azt kell higgyük, hogy egyes emberek gondolkodási hiányban szenvednek. Strucc módjára cselekednek. Mi már irtózunk attól a szótól: »Mindent megfontoltam és meggondoltam«... Ez a meggondolás — tudjuk — egy pár millió ember életébe került... A napilapokban gyakran olvashatjuk: »Előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság«... Ki kellene kapcsolni teljesen a gondolkozást. Fellendülne a gazdasági élet. A házasságok száma megsokszorozódna, ha a vőlegény nem gondolkodna annyit a hozományon. Ki mer ma valami vállalkozásba fogni? Miért? Mert gondolkodik és fél, hogy nem sikerül. Félre a gondolkozással, nincs rá szükség. E sorok írója már be is bizonyítja, hogy nem gondolkodik. (Ha gondolkozna, nem írna ilyen cikket. Szerk.) S talán megbotránkoztatja a néhai Descartes is, ha igéjét átgyurjuk a mai időkhoz megfelelően:

Gondolkozom, tehát vagyok,
Gondjaim borzasztó nagyok.

Ugy éljek, hogy többre mennek,
Ha egyáltalán nem lennék!...

Tündérmese 1939-ből

John F. Vebendorfer, montvernonidusgazdagnyomdavállalat tulajdonosukarságáról lett híres. Mostanában azzal ünnepelte születése napját, hogy elment a moziba, — természetesen a legolcsóbb helyre. Véletlenül nagyon érzelmes erkölcsnemesítő filmet adtak, amelynek az volt a tanulsága, hogy senki sem viheti magával a pénzét a tulvilágra. A film oly óriási hatást gyakorolt Vebendorferre, hogy másnap mintegy 50 millió lejnek megfelelő összeget osztott szét

alkalmazottjai között, az évek során át felhalmozott haszonrészesedés címén. Az alkalmazottak majd kővé meredtek a meglepetéstől, amidőn szűkmarkunak ismert munkaadójuk negyed és félmillió lejnek megfelelő csekket nyomott a kezükbe, miközben elrészkenyűlten mormolta: »Ugysem vihetem magammal a másvilágra.« Valóságos tündérmesének tűnik ez az amerikai hír, ami azonban igaz, mert az Óceánon túl, — ennél sokkal hihetlenebb dolgok is előfordulnak.

Ki volt a kath. körmenet megbotránkoztatója?...

Az Edelman féle kenőcsgyár 106. számú autója, amelyben Kaufmann igazgató ült, — állandó éktelen túlkölés közepette belehajtott a körmenetbe

(Er. tud.) Satu-Mare katolikus társadalma az elmúlt vasárnap délelőtt tartotta meg a minben évben bensőséges keretek között végbenő Urnapi körmenetét. Az idei körmeneten városunk katolikus társadalma a szokottnál is nagyobb tömegben, különösképpen nagy bizonyosságot tett: katolikus hitének mélységéről és e hit iránti rendületlen hűségéről.

A forró napsütésben hullámzó tömeg fegyelmezett sorokban, időnként térdén állva hódolt a világ négy tája felé, a fő-téren felállított lombsátrakban rögtönzött oltárok előtt: a legméltóságosabb Urnak, a világ Teremtőjének. A hitvallásra ilykép összesereglett tömeg lelkéa vallásos hit fanatizmusa éllette.

Egy cseppet sem esünk

tulzásba, ha azt is felfegyezzük, hogy más vallásfelekezeti polgáraink is kalaplevéve, megindultan szemlélték a méreteiben nagyszabású bensőségében megható körmenetet és senkinek még csak eszébe sem jutott volna, hogy ezt a tisztán vallásos és valóban lélekemelő megnyilvánulást valaki a legcsekélyebb módon, vagy formában is megzavarhatja. Annál nagyobb volt a hívő sereg megbotránkoztatása, — amikor a menet a Cuza Voda ucca torkolatához ért, — hirtelen irammal és folytonos túlköléssel kifordult az Edelman féle kenőcsgyár 106. számú autója, amelyben a sofőr és Kaufmann igazgató ült és az autó neki hajtott amenet azon részének, ahol Szabó nagyprépost, püspöki helynök baldachin

Vajjon

városunkhá-
ziasszonyai-
nak azon ál-
landó pana-

szára, hogy a piacokon a kofák minősíthetetlen gorombák, nem lehet-e egy kissé megrendszabályozni ezeket a triviális asszonyosságokat?...

Vajjon: annak a korábban hozott »árvós« városi szabályrendeletnek, hogy a sorompóknál és a piacokon a kofák 9 óra előtt nem vásárolhatnak a termelőtől, miért nem szereznek érvényt?...

Vajjon: a tejtermelő falusi gazdák azon sérelmükre, hogy ezáltal közvetlen a vevőknek nem hordhatnak tejet, hanem azt olcsóbban kötelesek átadni a most létesült tejtermékekkel foglalkozó egyesületnek — hol keresnek és találnak orvoslást?

alatt a legméltóságosabb Oltáriszentséget vitte. Talán mondanunk sem kellene, leírhatatlan pánik keletkezett, többen az egyháztanácsosok közül ott termettek és az izgága autósokat megfelelő szemvillanásokkal illették, mire ezek jónak látták csendben elillanni a megbotránkoztatott hívek könnyen fenyegetővé válható közelségéből. Az autó utasaival égerutat nyerve, — a kirobanni készülő botrány elült s az előbb még felháborodott hívek folytatták ájtatosságukat.

Ezen felháborító esethez nem fűzünk semmiféle kommentárt. Az olvasóközönség enélkül is megalkotja a maga véleményét, amely azt hisszük, valláskülömbőség nélkül lesújtó lesz a tapintatlan, vagy egyes súlyosabb verziók szerint: a menetet szándékosan szétszakítani akaró autótulajdonossal szemben.

Tipografia
HIRSCH
Satu-Mare

Elnökválság a satumarei orth. izr. hitközségnél

A satumarei orth. izr. hitközségnél általános megelépetést okozott, hogy *Rosenberg Sámuel*, aki már a harmadik éve közmegegyezésre vezette a hitközség ügyeit, — váratlanul lemondott elnöki tisztségéről. A vezetőség tagjai most minden igyekezetükkel azon fáradoznak, hogy a lemondott elnököt lemondásának visszavonására bírják, aki azonban — ugyálszik — megmarad elhatározása mellett.

Munkatársunk a napokban kérdést intézett a lemondott elnökhöz, hogy mi készítette lemondására, hiszen a legközelebbi husvétkor mandátuma már amugy is lejárt volna. Rosenberg elnök a következőkben válaszolt:

— Kimerültem. A mostani nehéz időkben, amikor hitsorsosaink minden irányu támogatására emberfeletti módon van igénybe véve a hitközség vezetősége, — nem találtam kellő megértésre. Mandátumom lejártáig az idő túl hosszú ahhoz, hogy ebben az ideget teljesen felőrlő munkában addig is kibíriam, ha a hitközség tehetősebb tagjai nem osztoznak a sisyphusi munkában...

A további beszélgetés során a lemondott elnök keserű szájjal jegyezte meg: — *Üres kasszával nem*

lehet eredményeket elérni...

Az elnöki széket ideiglenesen Freund Sándor tölti be, de már megindult a hitközségi tagok körében a kombináció az új elnök személyét illetőleg. Sokan az ideiglenes elnököt szeretnék megválasztani, míg mások Guth Lajos nevét emlegetik, — aki azonban — nem hisszük, hogy ezt vállalná. Többen nagyon alkalmasnak vélik Lebovits Lipót nagykereskedőt, aki tényleg minden adottsággal rendelkezik, hogy ezt a fontos pozíciót betöltse.

Emlegetik továbbá Schönbberger Henriket is, nemkülönben Grünfeld Abrahamot, valamint Ifj. Weisz Ignázt és Spitz Bélát.

A közeli napokban mindenesetre eldől az elnökválság kérdése és ezidőszent még az sem lehetetlen, hogy a lemondott elnököt mégis csak sikerülni fog elhatározásának megmáltására bírni. A mai áldatlan viszonyok és az adott körülmények közepette talán még ez lenne az egyedüli és a leghelyesebb megoldás.

Cikkünk befejezése után kapjuk a hírt, hogy a hitközség vezetőségének mégis sikerült Rosenberg elnököt visszamaradásra bírni 's így az új elnökválasztással járó áldatlan harcoknak elejét venni.

Falun sem fenéig tejfel...

Nemrégiben egyik közeli faluba egy jőnév orvos költözött, aki lelkes buzgalommal fogott hozzá a falu közegészségügyi viszonyainak rendbehozásához. Az első látogatója egy falubeli, jó módú gazda volt. Hosszabb kezelésre volt szüksége, az orvos hetekig kezelte nagy lelkiismeretes-

séggel az őreget. Mikor már túl voltak a kezelésen, a bácsi 100 leiest nyomott az orvos markába:

— Fogja, doktor ur, a fáradságáért.

Az orvos ámult-bámult. Annyira, hogy elállott a szava. Több heti munkájának ennyi volt az értékelése. Fel és alá járkált rendelőjében. Majd újból kopogtatást hallott. A bácsi visszajött.

— Bocsánatot kérek, kis tévedés történt a fizetésnél.

— Mindjárt gondoltam — válaszolt az orvos.

— Tessék csak visszaadni azt a 100 leiest. Rossza látásom, azért adtam. Ezek az új százezesek ugy hasonlítanak az 50 leiesekhez, hogy az ember minduntalan összetéveszti őket...

A többszörös sikkasztással vádolt Váradi Aladár elleni bűnügy főtárgyalását a törvényszék újból elhalasztotta

(Er. tud.) Annak idején részletesebben beszámoltunk már olvasóinknak arról, hogy Váradi Aladár lapunk nevében jogtalanul vett fel pénzeket, azokkal nem számolt el, hanem saját céljaira fordította 's emiatt sikkasztás címén bűnvádi feljelentést tettünk ellene. Ezen feljelentésünk után a sikkasztó Váradi Aladár sommás keresetet indított lapunk ellen, hogy neki még az egyesült „Friss Ujság” és az „Északi Sport Híradó” idejéből követelése van velünk szemben. A sommás keresetjárásbíróági tárgyalásán azonban kimutattuk, hogy a kereset teljesen fiktitív s így minden alapot nélkülöz. A bíróság Váradit el is utasította keresetével és a perköltségekben is elmarasztalta. Így tehát a sikkasztó Váradi azon taktikázása, hogy egy mondva csinált követelés peresítésével megakadályozza, vagy huzza-halassza az ellene indított büntető eljárást, — nem sikerült. Ezen előzmények után folyó évi január hó 13-ikára volt kitűzve a törvényszék előtt Váradi sikkasztási bűnügye. Ekkor Váradi beismerste, hogy felvette a szóban levő összegeket, de azzal védekezett, hogy azokat „a saját személyének adták” (!?) Ezen naiv védekezéssel szemben beigazoltuk, hogy az általa jogtalanul felszedett és elikkasztott összegek lapunkat illették 's azok felvételére egyáltalán nem volt tőlünk meghatalmazása és még kevesebb joga arra, hogy azokat a saját céljaira felhasználja. Váradi ekkor, — mint a sarokba szorított patkány, — védekezésül tanukat jelentett be: 1. Dr. Farkas Jenő ügyvédet, 2. Ferenczy György közirót és 3. Vidor Gyula író, akikkel bizonyítani kívánja, hogy tőlünk, (?) — vagy talán ezektől az uraktól — sohasem sikkasztott...

(Legközelebb talán még a római pápát is bejelenti tanúnak.) Szóval a tanubejelentés miatt a törvényszék a bűnper tárgyalását június 13-ra halasztotta. Ezen az újabb főtárgyaláson lapun-

kat *Dr. Krémer Jenő* ügyvéd, a kiváló kriminálista képviselte, de miután a vádlott által bejelentett tanuk szabályszerű idézés dacára sem jelentek meg, a törvényszék mindhárom tanut fejenként 500 lej pénzbírsággal sújtotta és a főtárgyalást november 7-re újból elhalasztotta, amely akkor már minden körülmények közt meg lesz tartva.

Cleopatra

a neve annak a szerencsétlen kis román óvónőnek, aki a múlt héten öngyilkossági szándékból főbelötte magát. A napilapok a következő rövid hírben számoltak be erről a borzalmas tragédiáról: „Öngyilkos lett az óvónő, mert háromszor elbukott. Crețu Cleopatra, karácsonyfalvi (Maros megye) óvónő Chioresan Gheorghe állami elemi iskolai igazgató-tanító Steyer-pisztolyával az óvoda helyiségében főbelötte magát. A lövést meghallották a szomszédok, akik azonnal bevitték a szobába, de már nem lehetett segíteni rajta. A csendőrség az óvónő lakásán bucsulevelet talált, melyben azzal indokolta öngyilkosságát, hogy eddig már háromszor elbukott a véglegesítő vizsgán. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt...” Elbukott a véglegesítő vizsgán szegény kis román leány 's ezért határozta el magát arra, hogy eldobja magától az oklevélre nem érdemesített életét. Eddig tart a kis Cleopatra tragédiája, amely oly sokat beszél, annyi rejtett titkot árul el a mai válságos korrunk szomorú, beteges tüneteiről. Ennek a kis román óvónőnek szomorú esete gondolkodásra kell ejtsen minden közoktatásügyi fórumot. Ebből a kis Cleopatrából mártírt kellene csinálni, mert valóban mártír volt ő, hivatása magaslátán halt meg, a tanügyi bürokrácia áldozataként...

**Önnök is van
szerencséje**

csak meg kell fogni...
Vásároljon sorsjegyet

PALÁDI

sorsjegyirodájában Str. Orisan 4
sz. alatt szerencse számokat kap.

HIRES

Felelősszerkesztő

és lapfőigazgató:

Joldthy B. Zoltán

Aktuális rimék.

Megjött a nyár teljes díszben,
Sát a nap kegyetlenül,
Oly forró az ember teste.
Mintha fűtenék belül.
Szédélünk a napsugártól,
Miként a beteg liba,
Azért nyár, hogy meleg legyen
Ez még nem lenne hiba.
Ott van a baj, hogy sok ember
Egész napon röstokol,
Míg viszont ki tehetősebb,
Kinn a Strandon lubickol.
De kinos, ily nagy melegben
Járkálni a flashteren,
Ruha, cipő és a kalap
Megolvad az emberen.
Csuda-e, hogy minden ember
A meleg elől menekül?...
S csak akkor érzi jól magát,
Ha végre a vízben ül?...
Ki mentem én is a Strandra,
Lehűteni magamat,
Mert féltem már, hogy a meleg
Megöli az agyamat.
Próbálom papírra vetni
Páratlan élményemet
Anélkül, hogy áltál hagnám
Kipróbált érememet.
Nem is tudom, hol kezdjem el,
Annyi mindent láttam ott,
Hogy az én meleg szívem is
Azonnal lángot fogott.
Elsősorban a dresszeket,
Próbálom leírni itt,
Bocsássák meg, ha miattuk
Szegyenkezek egy kicsit.
Láttam egy pár urihölgyet
Olyan dresszbe öltözve,
Féltem elveszt valamit
Véletlen, fürdés közben...
Egyes női dressznel pedig
Zavarba jöttem hamar,
Nem tudtam, hogy mi látszik ki,
S mi az, amit eltakar?...
Az egészbe, valljuk csak be:
A forró nyár a hibás,
Melegben a szív jobban ver,
Ugye bár ez nem vitás?...
És a nap süt kegyetlenül,
Szinte perzseli a bőrt.
Amitől intenzívebben
Virágzik a titkos flört.
Flörtölni egy pompás nővel,
Ugyebár nagyon remek,
Ebből lesz a strand-szerelmem
S esetleg egy strand-gyerek...
(—)

Kutyák hirdója

Természetesen csak angoloknak juthat ilyesmi az eszébe. Egy angol rádióállomás honosította meg a leadásnak ezt az egészen különleges formáját. A bemondó — lista alapján — egy csomó kutyanevet sorol fel és azután isméli azokat a hangokat, amelyeket a kutya gazdája szokott használni. Az illető kutya gazdája megfigyeli, hogy a kutya hogyan válaszol a rádióból feléje áradó ismerős hangokra.

— Vizsgát kell tenniük a kozmetikusoknak. A Mon. Of. 130 száma közli azt a törvényrendeletet, amely szerint kozmetikusai gyakorlatot ezentúl csak az folytathat, aki legkésőbb aug. 9-éig az egészségügyi minisztérium speciális bizottsága előtt sikeres vizsgát tesz. A jövőben tilos a kozmetikusoknak kozmetikai szereket gyártani, vagy eladni.

Azt vallja Satu-Mare népe bel- és külváros szépe Illatszert legjobban vásárolhat — **Biró „Elte” droguériában** — Str. Cuza Vodă 5 szám alatt

— Megesznek a patkányok.

Az utóbbi időben mindegyre hallatszik a panasz, hogy a város területén sok a patkány. Kamrák, pincék nem bizonyulnak elég megbízhatónak az élelmiszerek tartására, mert a mindenhova befurakodó patkányhad mindent tönkre tesz. Ugy látszik azonban, hogy nemcsak nálunk van ez így, mert a lapokból olvassuk, hogy Constanában a városi tanács vette kezébe a patkányirtás megszervezését. A szörnyen elszaporodott patkányok elleni hadjáratban a constanai városi tanács jutalmakat is osztogat és pedig 2 lejt ad patkányonként. Mint a lapok írják, egyesek 500 lejt is megkeresnek naponta a patkányirtással. Így aztán eredményre is lehet jutni. Jó volna nálunk is mozdítani valamit ebben az irányban s ha nem is ilyen gavaléros jutalmazással, mert azt tudvalevőleg egy ilyen kis város költségvetése nem bírja el, de mindenestre hatósági uton kellene megszervezni a patkányirtást, mert az egyes ember ellenük való küzdelme szélmalomharc marad csupán.

— **Új olajkutat Magyarországon.** A múlt évben felfedezett lispei olajtelepek után Nagykanizsa közelében, Magyarorszentmiklóshatárán újabb olajforrásokra bukkantak Magyarországon, melyek szolgáltatóképessége havi 4–5 vagon olaj. Ezzel az ország olajszükséglete kielégítésre lel, úgyhogy nem szorul külföldi behozatalra.

Hirdessen a „Friss Ujság”-ban

— Évi 7¹/₂ millió lei járadékot hagy egy csikágói nő a macskájára (Newyork) Gyakran olvashatjuk külföldi újságokban, hogy egyesek végrendeletükben hatalmas összegeket hagynak kedvenc háziállatukra, Most Mary Mo. Dermott csikágói aggszűz nem kevesebb, mint 7 és félmillió lejt hagyott kedvenc macskájára — évi járadékként. Az aggszűz rokonai beszámíthatatlanságra hivatkozva megtagadták a végrendeletet.

Tipografia HIRSCH

SATU-MARE

Str. Cuza Vodă 8.

— Vasuti utasbiztosítás

Az utóbbi időben a vasút vezérigazgatósága megállapította, hogy a vasuti jegy pénztárosok önkényesen ráragasztják a jegyekre a Compagnie Européenne biztosítási bélyegeit, anélkül hogy az utasokat megkérdeznék hozzájárulnak-e ehhez. A CFR. most körrendeletben hívja fel a pénztárosokat, hogy tegyék fel a kérdést az utasoknak, igényt tartanak-e a bélyegekre. Tízezer lejtet való biztosítás 2 lejt, egy millióra 200 lejt tesz ki.

Fogorvosi műszerek, fogászati kellékek, rozsdamentes fémberendezések, gyári árak mellett beszerelhetők

Taub Dental-Depou nál Satu-Mare, Bul. Basarabilor 20. Telefon: 258.

— **„Hariton tűzérkapitány,”** alkonya. A bucaresti rendőrség körmönfont szélhámost leplezett le, ki „Hariton tűzérkapitány” álnéven a hiszékeny fehérepek egész sorát szédítette meg házassági ígéreteivel. A megnyerő külsője és biztos fellépése szédítő, ki olykor egy tábornok unokájának adta ki magát, pompás katonai ruháttal felszerelve, nemcsak gyors kölcsönök szerzésével operált, de gólgári ruhában kijáróként hatalmas összegeket csalt ki a hiszékeny emberektől, katonai ügyeik elintézése címén. A szembesítések után Hariton kapitány a vavaresti börtön hűvösén fog nyaralni.

— EGY TELJESEN JÓKARBAN levő, kitűnő márkájú írógép olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban

— **Jubileumi aranypénzek kerülnek a forgalomba.** A pénzügyminiszter felhatalmazta a nemzeti pénzverdét, hogy úgynevezett jubileumi aranypénzeket állítson elő. Az új pénzermek értéke 20 és 100 lei lesz, ezenkívül nagyobb sárga és aranypénzeket is vernek, amelyekben nem lesz feltüntetve a névérték és amelyeknek értéke az arany paritásához fog igazodni. Külön minisztertanácsí határozat fogja megállapítani a jubiláris pénzek mennyiségét.

— **Négy ezrelékre emelték fel a számlák repülőbélyeg illetékét.** A Hivatalos Lap 1939 június 6-iki számában törvényt jelent meg, amely az érvényben levő repülőbélyeg-törvény egyes intézkedéseit módosítja. A kereskedők és iparosok számára a legfontosabb újítás az, hogy a törvény megjelölésének napjától, tehát június 6-tól kezdve a számlák (facturák) repülőbélyegilletékeit az eddigi 3 ezrelékről 4 ezrelékre emelték fel.

Aktuális öt szó: Hátralékos előfizetését sziveskedjékmelöbbsz rendezni.

Olcsón eladó egy orvosi, vagy ügyvédi váróterembe alkalmas díofakapap, teljesen új és divatos. Cim a kiadóban.

ÚJ KOZMETIKA

str. Dr. I. Savaniu 23 (volt P. Muresan) Külföldi tanulmányaim befejezése után kozmetikai szalon nyitottam, ahol a legmodernebb arcpolást egyénileg és szakszerűleg végzem. szives partfogadást kér **Matolcsy Julia**

DAC és más gyártmány

gyermekkoszt nagy választékban

legolcsóbban

HERRMANNAL

Bul. Basarabilor Nr. 11
Telefon: 251.

Legyen az idő napfényes, vagy zord: Elegáns nő, vagy férfi **Schwarz és Lebovitz** finom gyapjú szövet árul bors. Str Stefan Cel Mare 1 szám

Írógép számoló számozógép speciális

javitó-műhelye

Pató Béla

műszerész

Satu-Mare

Piața Bratianu Nr. 7.

A hét humora A korzón

— Uram, ön már egy órája követ.
Nem értem ezt a tolokodást.
— Mióta szemfől szembe láttam,
már magam sem értem,

— Ezért fixetni fog, szemtelen
Don Juan!
— Ájvó — fixetni? Azt hittem
hogy urinóval van dolgom.

— Hol szedted fel azt a kék folto
a szemed alá?
— Emlékszel arra az elragadó
hölgyre, akiről azt hittük, hogy öz-
vegy?

— Nos?
— Sajnos, nem volt özvegy.

— Holnap elutazom és a feleségem
fog rendelkezni.
— Szóval minden úgy lesz, mint
amikor idehaza tetszik lenni.

— Te Izidor, nagyon meghódít-
hattad a Braunnet.
— Miből gondold?
— Folyton körülöttek álalkodik.

A strandon.

— Nézd, hogy főzi a Mici azt a
bankfűt,
— Igen, már régen figyelem ö-
ket, sülve-főve együtt vannak.

— En nem értelek, hogy voltál
képes azzal a Grünnel olyan sokáig
együtt lenni a vízben?
— Tudod, Adolfkám, fogócskát
játsszotunk.

A Viktóriában

Törzsvendég beszéli az ebédutáni
feketékvé mellett;
Móricka megkérde a tatájától;
— Tata, mi az a tradíció?
— Tradíció, fiam, az, ami apáról
fiura száll.
Másnap Móricka elkísér az isko-
lában és a tanító felősségre vonja
— Miért jöttél ilyen későn?
— Azért, tanító ur, mert elszakadt
a tradíció és a mamának meg
kellett foltozni.

A tanár a vizsga előtt azt alánlja
az osztálynak, hogy csináltsanak
csoport képet.

— Képzéjétek csak el, milyen szép
lesz, ha majd sok év múlva elöve-
szitek a régi képet, ott álltok majd
előtte meghatottan és ilyeneket
mondogattok:

„Nézd csak, itt a Jancsi, aki most
vezérigazgató és itt ez a Tibor, aki
most gimnáziumi tanár, emitt pedig
a Pista, a híres építésmérnök.”

Ebben a pillanatban megszólal
hátról egy hang:

— Ez pedig itt a mi szegény ta-
nárunk, aki már rég a temetőben
porladozik...

Előkelők játékaiból tömegszenvedély

Egy német szellemtörté-
nés nemrégiben komoly
tudományos módszerekkel
igyekezett bizonyítani azt,
hogy a népi kultúrák nem
a népből fakadnak, hanem
a nép csupán átveszi a
műveltebb osztályok szel-
lemi termékeit és azt for-
málja át a maga képére.
Azt bizonyította, hogy a
népdalok valamikor az elő-
kelő társadalmi osztályok
dalai voltak és a nép az
idők folyamán vette át
ezeket a dalokat és őrizte
meg a maga nyelvén.

Nem akarunk vitába száll-
ni e német professzorral,
nem is tudjuk, hogy vajjon
a szellemtörténet terén ig-
aza van-e elméletének, de
azt megállapíthatjuk, hogy
a bridzs- és a römijáték te-
kintetében ennek az elmé-
letnek igazat lehet adni.

A játékok és a divatot a
gazdag és előkelő emberek
kezdik és a szegényebbek,
a kevésbé tehető társadal-
mi osztályok lassanként
utánozzák a gazdagok pasz-
zióit.

Igy történt ez az előbb
említett bridzs- és römijá-
tékokkal is.

A háboru előtt az elő-
kelő társaságok hozták ma-
gukkal például a bridzs-
játékokat Angliából. Zártkörű
társaságokban kezdték for-
gatni a bridzs-tartást és
előkelő urak szórakoztak
delutánonként és esténként
ezzel a játékkal, amely két-
ségtelenül szórakoztató, mu-
latságos és szellemes kom-
binációkra alkalmas adó
időtöltés volt. A háboru
alatt nem is vett senki tu-
domást a bridzsről, lega-
lább is a szélesebb társa-
dalmi rétegek nem érték
rá foglalkozni vele és csak
miután a háboru lezajlott
és a forradalmak nyomo-
ruságai lassan-lassan felszi-
vódtak, — kezdett elterjed-
ni ez a játék. Az előkelők
kezükből kivették a kártyát
a középosztály urai, majd
később asszonyok is ráve-
tették magukat. A nagy
zsurozási lázban a háziasz-
zonyok rájöttek arra, hogy
a nagyrészt vadidegen em-
berek, akik közös témát
nem találnak csevegésre,
simlizni pedig lusták, igen
hamar megbarátkoztak egy-
mással a kártyasztalok
mellett. A jelszó az volt:
hajnalig együtt tartani a

társaságot és ezért a kény-
szeredetten ugrándozó fiúk
és a kacérkodó házikisasz-
zonyok vendégmarasztaló
hatásánál sokkal célrave-
zetőbbnek mutatkozott a
kártyajáték, elsősorban a
bridzs, majd a römijáték.
Ez a két utóbbi ilyenfor-
mán lassan popularizálódott
és a „sinkende Kulturgut”
módján eljutott mindenho-
vá, sőt ma már a kisváro-
sok unalmát is bridzs- vagy
römpartikkal próbálják el-
űzni a háziasszonyok.

Idáig nem is lett volna
baj a bridzs és römijáték-
kal, a baj csak ott kezdő-
dött, amikor csoda történt
a parlamentben. A többség
az összes pártokkal, az el-
lenzéki csoportokkal is egy
véleményen volt. A szeren-
csejátékokat szabályozó tör-
vény módosításáról folyt a
vita és M. Condru képvisel-
ő a szövekről dörgő
hangon követelte az egy-
szakaszos törvény megsza-
vazását, amely az összes
szerencsejátékok azonnali
beszüntetését rendelné el.

A javaslatot az akkori ösz-
szes képviselők állva tap-
solták és éljeneztek. Hiába
volt a kártya-gangsterek
befolyásos kijáróinak erőlkö-
dése, a javaslat szavazás
alá került és a csoda meg-
történt: a liberálisok együtt
szavaztak a georgistákkal, a
nemzeti-parasztpárt a vai-
distákkal és goga-cuzisták-
kal. 166 szavazó 166 sza-
vazatával félóra alatt meg-
szüntették a rulett, smen
és toti pusztításait. Ez utó-
bi gyalázatos totijáték ná-
lunk Satu-Maren különösen
a gyászosemlékű Carneol
féle „Ujságíró Klub”-ban
szedte a legjobban áldozat-
tait. A törvény megszüle-
tésével kevesebb lezárt köz-
tisztviselőt, sikkasztó alkal-
mazottat és kevesebb tár-
sadalmi kelevényt remél-
hettünk. A toti játék szen-
vedélyes hősei, az üldözötté
vált hazárdjátékosok, a pin-

kások és felhajtók ekkor
új lehetőséget találtak szen-
vedélyeik levezetésére a
bridzsben és römiben. —
Azóta nagyon folyik ez a
játék. A legtöbbször hazárd-
játék folyik. Most a bridzs-
és römimatadorok fosztó-
gatják áldozataikat.

A bridzs- és a römijáték
divat története tehát idáig
jutott el. A bridzs és römí,
amelyek valamikor a diszt-
tingvált urak finom és szo-
lid szórakozásai voltak, ma
hazárdjátékokká váltak és
az üzleti élelmesség éppen
ugy profanizálta azokat a
nemes és kétségtelenül mu-
lattató játékokat, mint bár-
mi mást, amihez pénzzagu
szelleme hozzár.

Nem ártana, ha hatásá-
gunk betiltanák a nyerész-
kedésre alapított bridzs- és
römijátékokat. Adjuk vissza
ezeket a játékokat a kizá-
rólagos szórakozásnak.

Ma már mindenki tudja,
hogy finom gyaplaszövetet
ÓRIÁSI VÁLASZTEKBAK
a legújabb divat szerint és
olcsón
vásárolhat
Schvartz és Lebovits
szövetnagyruházában
Satu-Mare, Str. Ștefan cel Mare 1.
Telefon: 78.

KIADÓ egy csinosan buto-
rozott szoba Str. Gen. Bert-
helot 34 szám alatt magá-
nos nő részére.

Házeladás házvétel esetén
forduljon teljes
bizalommal

Kaufmann

ingatlan forgalmi
irodájához
Piata Bratianu No. 7.

„Friss Ujság,”

Független

közgazdasági, irodalmi,
és társadalmi lap

Apare tot a doua săptămână

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Satu-Mare

Str. Cuza Vodă 30.

Telefonszám: 249.

Előfizetési árak:

Romániában: — egy évre 200 Lei

Magyarországon: — egy évre 10 P

Jugoszláviában: — egy évre 100 D

Kéziratokat nem adunk vissza.

Minden cikkért annak írja felel.

Csak válaszhelyezéssel ellátott leve-
lekre válaszolunk levélben.

Tip. Hirsch, Satu-Mare.

Szeplő és májfolt
ellen
a leghatásosabb szer a
Béress-féle
arc kenőcs
Mindenütt
kapható